

แผนงานวิจัยด้านการจัดการความรู้การวิจัยเพื่อการใช้ประโยชน์รวมการปฏิบัติและถ่ายทอดสู่พื้นที่

รายละเอียดข้อกำหนด/เงื่อนไข

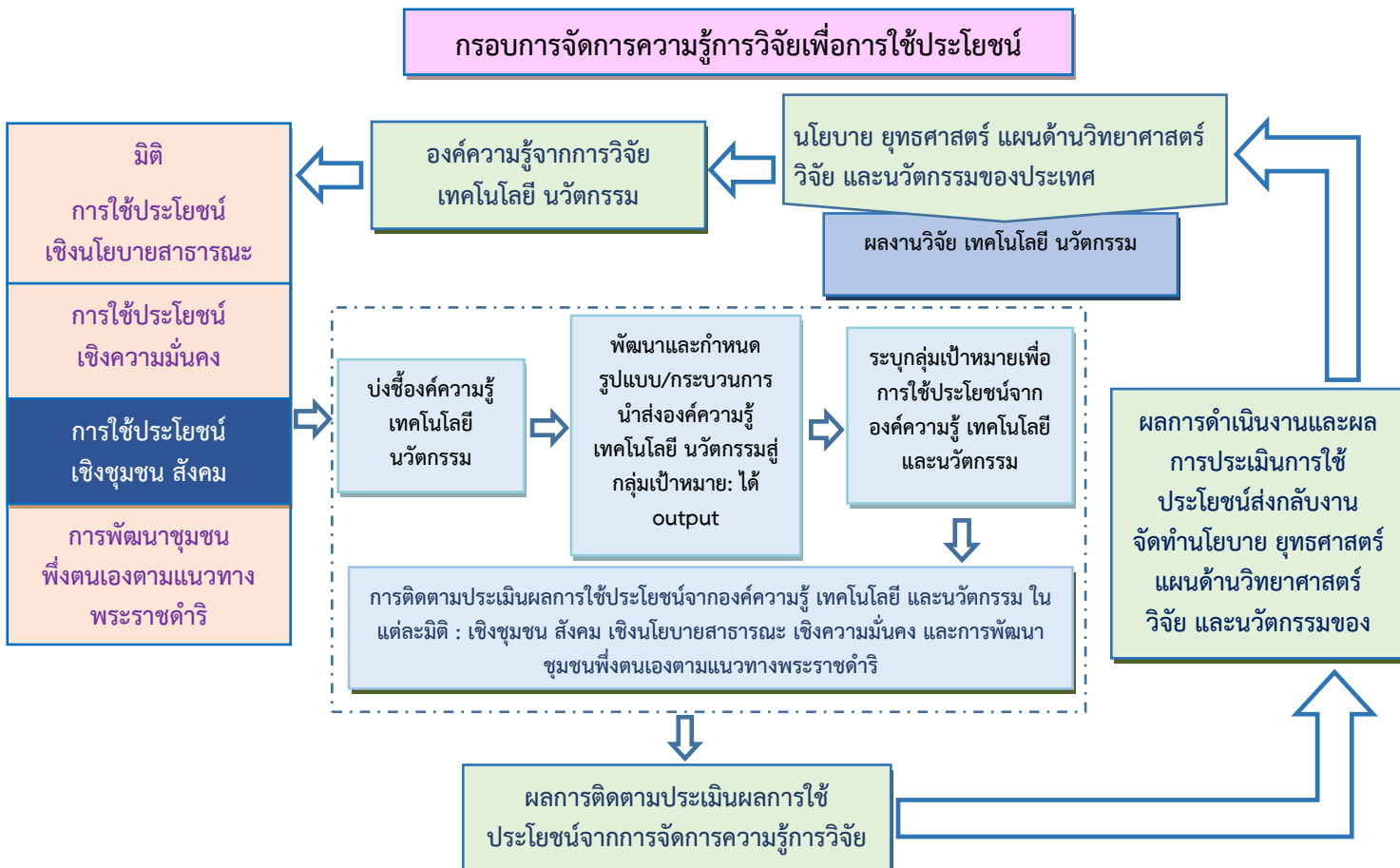
การรับข้อเสนอกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรม
การจัดการความรู้การวิจัยและถ่ายทอดเพื่อการใช้ประโยชน์ ประจำปี ๒๕๖๕

การใช้ประโยชน์เชิงชุมชน สังคม

๑. หลักการและเหตุผล

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) เป็นส่วนราชการภายใต้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม โดยมีหน้าที่สำคัญในการส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้เพื่อใช้ประโยชน์ โดยขับเคลื่อนและผลักดันให้เกิดการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ให้เกิดประโยชน์เพื่อการพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืน ผ่านกลไกรูปแบบการจัดการความรู้การวิจัยเพื่อการใช้ประโยชน์ โดยการสนับสนุนให้เกิดการนำองค์ความรู้จากผลงานวิจัยและนวัตกรรม มาเข้ากระบวนการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ และมีชุดข้อมูลที่มีความพร้อมก่อนการนำไปถ่ายทอดขยายผลเพื่อพัฒนา/แก้ไขปัญหาให้แก่กลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม วช. จึงได้จัดทำโครงการจัดการความรู้การวิจัยและถ่ายทอดเพื่อการใช้ประโยชน์ ประจำปี ๒๕๖๕ (การใช้ประโยชน์เชิงชุมชน สังคม) ขึ้น โดยมุ่งหวังให้ทุกภาคส่วนได้ส่งเสริมและสนับสนุนการนำองค์ความรู้จากผลการวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ เพื่อให้เกิดการปฏิบัติและพัฒนา ในการปรับปรุงโครงสร้างต้นทุนการผลิต การพัฒนาทักษะอาชีพ เสริมรายได้ นำไปสู่การยกระดับรายได้ คุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก เพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมของประเทศด้วยวิจัยและนวัตกรรม

๒. กรอบแนวทางการจัดการความรู้การวิจัยและถ่ายทอดเพื่อการใช้ประโยชน์เชิงชุมชน สังคม

การจัดการความรู้การวิจัยและถ่ายทอดเพื่อการใช้ประโยชน์ ที่ วช. ให้การสนับสนุนเป็นการบริหาร/จัดการความรู้จากผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่เสร็จสมบูรณ์แล้ว ที่มีชุดข้อมูลองค์ความรู้ที่พร้อมขยายผลไปสู่การใช้ประโยชน์ในกรอบมิติการใช้ประโยชน์ต่างๆ โดยมีกระบวนการนำส่งองค์ความรู้ที่สาธารณชน หรือกลุ่มเป้าหมายสามารถเข้าใจ เข้าถึง และใช้ประโยชน์ได้อย่างเป็นรูปธรรมตามบริบทความต้องการของพื้นที่ระดับต่างๆ ทั้งนี้ การจัดการความรู้การวิจัย มิใช่เป็นการวิจัยใหม่หรือการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ (Basic research) หรือการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental research) และเพื่อให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปตามขอบเขตการดำเนินงานของกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรม วช. จึงขอเน้นย้ำการดำเนินกิจกรรมให้เป็นไปตามกรอบแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

๑) มุ่งเน้นการนำองค์ความรู้จากผลงานวิจัยที่มีความพร้อมนำสู่กระบวนการใช้ประโยชน์ **เพื่อการพัฒนาเชิงชุมชน และสังคม ในการปรับปรุงโครงสร้างต้นทุนการผลิต การพัฒนาทักษะอาชีพ เสริมรายได้ นำไปสู่การยกระดับรายได้ คุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก เพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมโดยรวมของประเทศด้วยวิจัยและนวัตกรรม**

๒) กิจกรรมที่ดำเนินงานจะต้องแสดงให้เห็นถึงการจัดการความรู้จากผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่มีความพร้อม มีประโยชน์ต่อพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในการส่งเสริมและขยายผลให้แก่ผู้ใช้ประโยชน์ในพื้นที่ชุมชน สังคม ส่งเสริมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สนองตอบนโยบายรัฐบาลในการพัฒนาแก้ปัญหา สร้างรายได้ หรือเป็นทางเลือกให้แก่ชุมชน สังคม

๓) มีความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ด้วยการเข้าร่วมในการดำเนินงานจัดการความรู้และขยายผลในพื้นที่เป้าหมาย เพื่อให้มีความยั่งยืนในการใช้ประโยชน์องค์ความรู้จากการวิจัยและนวัตกรรม เช่น กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สภาเกษตรกรจังหวัด ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มหาวิทยาลัย/สถาบันการศึกษาในพื้นที่ เป็นต้น

๔) แสดงให้เห็นถึงวิธีการดำเนินกิจกรรมที่ชัดเจน เป็นขั้นเป็นตอน มีกระบวนการนำส่งองค์ความรู้ที่ครบถ้วน นำสู่การสร้างผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบเพื่อก่อให้เกิดการสร้างรายได้ สร้างงาน สร้างอาชีพ ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม สามารถส่งเสริมให้เศรษฐกิจฐานรากเข้มแข็ง ยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชนได้อย่างยั่งยืน

๕) มีการติดตามประเมินผลจากผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ (Supply Side) ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการดำเนินกิจกรรม โดยผู้รับทุนต้องตอบแบบสอบถามที่ วช. ส่งให้ดำเนินการและผู้รับทุนต้องส่งรายชื่อ ที่อยู่ ผู้ใช้ประโยชน์องค์ความรู้จากการดำเนินโครงการ เพื่อ วช. จะได้ติดตามประเมินผลผู้ได้รับประโยชน์ (Demand Side) หลังเสร็จสิ้นการดำเนินงาน เมื่อระยะเวลาผ่านไปแล้ว ๓ – ๕ ปี ตลอดจนค้นหาด้านแบบ (Role Model) เพื่อเป็นแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) เพื่อเป็นการสร้างความยั่งยืนในการใช้ประโยชน์องค์ความรู้การวิจัยและนวัตกรรม

๓. ขอบข่ายการให้ทุน

สำหรับปีงบประมาณ ๒๕๖๕ วช. จะให้การสนับสนุนแก่กิจกรรมที่สอดคล้องกับกรอบการจัดการความรู้การวิจัยและถ่ายทอดเพื่อการใช้ประโยชน์เชิงชุมชน สังคม ใน ๒ ประเด็น ดังนี้

๓.๑ ด้านการพัฒนาผลผลิตทางการเกษตร การแปรรูปอาหาร และการตลาด

ครอบคลุมการจัดการความรู้การวิจัยและนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผลผลิตทางการเกษตร เพื่อเพิ่มมูลค่าทางการตลาดของผลผลิต การแปรรูปอาหาร การเก็บรักษา การตลาด และการผลิตอาหารแห่งอนาคตให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ เพื่อนำไปสู่การผลิตในเชิงพาณิชย์ โดยรวมถึง

๑) การจัดการความรู้การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อให้มีการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่ม เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และได้มาตรฐานสำหรับผู้บริโภค และ/หรือมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) และนำไปสู่การผลิตเชิงพาณิชย์

๒) การจัดการความรู้การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีในการปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัย เช่น กฎหมายด้านอาหาร และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานสินค้าเกษตร รวมทั้งระบบมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร ให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล

๓) การจัดการความรู้การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อการแปรรูปและพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรและการแปรรูปอาหารสำหรับกลุ่มวัย เช่น ผู้สูงอายุ เด็ก ทารก มารดาให้นมบุตร หรือผู้ป่วย ให้ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)

๔) การนำวัสดุอาหารที่เหลือ (by - product) จากกระบวนการผลิตทางการเกษตร มาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ ให้ได้มาตรฐานสำหรับผู้บริโภค และ/หรือมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) โดยใช้องค์ความรู้จากการวิจัยและนวัตกรรม

๕) การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรตามฤดูกาลเพื่อแก้ปัญหาผลผลิตล้นตลาดให้ได้มาตรฐานสำหรับผู้บริโภค และ/หรือมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) โดยใช้องค์ความรู้จากการวิจัย

๖) การผลิตอาหารแห่งอนาคตโดยใช้นวัตกรรม เช่น เนื้อเทียมจากพืช อาหารจากวัตถุดิบใหม่ๆ เช่น แมลง สาหร่าย เห็ด รา

๗) การจัดการความรู้การวิจัยและนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับเกษตรสมัยใหม่หรือเกษตรอัจฉริยะ

๘) การใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมในการผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร การแปรรูปอาหารและผลผลิตทางการเกษตรสู่การเพิ่มมูลค่าทางการตลาด

๙) การจัดการความรู้และขยายผลต้องมีพื้นที่เป้าหมาย (ชุมชน กลุ่มวิสาหกิจ เครือข่าย) ที่ชัดเจน มีศักยภาพที่จะส่งเสริมและพัฒนาไปสู่การเป็นผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐานสำหรับผู้บริโภค และ/หรือมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)

ผลผลิต

๑) มีการนำผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผลผลิตทางการเกษตร การแปรรูปอาหารและการตลาด มาจัดการความรู้เพื่อใช้ประโยชน์อย่างน้อย ๒ เรื่อง

๒) ได้ผลิตภัณฑ์จากการพัฒนาผลผลิตทางการเกษตร การแปรรูปอาหารและสินค้าเพื่อการบริโภค ที่ได้มาตรฐานสำหรับผู้บริโภค และ/หรือมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) และนำไปสู่การผลิตเชิงพาณิชย์

๓) ได้คู่มือองค์ความรู้การพัฒนาผลผลิตทางการเกษตร การแปรรูปอาหาร และการตลาด เพื่อนำไปใช้ประโยชน์จริง

๔) ได้กลไกการบริหารจัดการผลผลิตทางการเกษตรและอาหารในชุมชนอย่างครบวงจร

๕) มีคณะกรรมการในการบริหารจัดการผลผลิตทางการเกษตรและอาหารอย่างเป็นทางการ โดยชุมชนมีส่วนร่วม

๖) ต้องแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงตั้งแต่ผลผลิต (Output) ผลลัพธ์ (Outcome) ผลกระทบ (Impact) ในเชิงสังคม และ/หรือเชิงเศรษฐศาสตร์ (สร้างรายได้เพิ่มขึ้นให้ประชาชนในพื้นที่เป้าหมาย หรือกลุ่มวิสาหกิจ) ที่เกิดขึ้นกับประเทศ ชุมชน สังคม หรือกลุ่มเป้าหมาย ภายหลังจากการนำองค์ความรู้ต่างๆ ไปใช้ประโยชน์ ให้เห็นได้อย่างชัดเจน เช่น มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น (ดีขึ้นอย่างไร, มีรายได้เพิ่มขึ้น (เพิ่มขึ้นร้อยละเท่าไร), มีอาชีพใหม่และ/หรืออาชีพเสริมของชุมชนที่อาชีพ หรือตัวชี้วัดที่เป็นรูปธรรมอื่นๆ

๓.๒ การส่งเสริมนวัตกรรมของชุมชนและท้องถิ่น

ครอบคลุมการจัดการความรู้การวิจัยและนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับ

๑) การส่งเสริมนวัตกรรมของชุมชนและท้องถิ่นทางด้านศิลปวัฒนธรรม สถาปัตยกรรม การพัฒนาผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ ผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ สมุนไพร สปา สินค้าบริการ การคิดสร้างสรรค์ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ เสื้อผ้า เครื่องประดับ และเครื่องใช้สอยต่างๆ รวมถึงเทคโนโลยีการท่องเที่ยว รูปแบบการท่องเที่ยวในยุค New Normal ฯลฯ เพื่อการสร้างงาน สร้างอาชีพ และสร้างรายได้ให้กับชุมชนและท้องถิ่น

๒) การจัดการความรู้การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมนวัตกรรมของชุมชนและท้องถิ่น ครอบคลุมองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางด้านสังคม ศิลปกรรม จริยธรรม และคุณภาพชีวิต รวมถึงการส่งเสริมทางด้านนวัตกรรมดิจิทัล ด้านวัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีสารสนเทศ การส่งเสริมคุณภาพด้านสุขภาพอนามัย การจัดระบบสวัสดิการผู้สูงอายุ และระบบบริหารจัดการภัยพิบัติทางธรรมชาติ และที่เกิดขึ้นจากเหตุหรือการกระทำอันสุจริตที่เสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนและท้องถิ่น

๓) การจัดการความรู้การวิจัยและนวัตกรรม ผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการพัฒนานวัตกรรมของชุมชนและท้องถิ่น ตามโจทย์การพัฒนาที่มาจากวัดดูดิบในชุมชน หรือความต้องการแก้ปัญหาในชุมชน รวมถึงมีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นเป็นหลัก และมีการต่อยอดองค์ความรู้จากภูมิปัญญาของท้องถิ่น และแสดงความเป็นเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ของบริบทชุมชน/ท้องถิ่น

ผลผลิต

๑) มีการนำองค์ความรู้จากผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่เหมาะสมในการเสริมสร้างนวัตกรรมของชุมชนและท้องถิ่นมาจัดการความรู้เพื่อใช้ประโยชน์อย่างน้อย ๒ เรื่อง

๒) มีแนวทางในการส่งเสริมนวัตกรรมของชุมชนและท้องถิ่น เพื่อการสร้างงานและอาชีพของชุมชนอย่างยั่งยืน ผ่านกระบวนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชนและสถาบันการศึกษาในพื้นที่

๓) เกิดกลไกการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ โดยใช้องค์ความรู้การวิจัยเพื่อพัฒนาและยกระดับด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

๔) ได้คู่มือองค์ความรู้การบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาและยกระดับนวัตกรรมของชุมชนและท้องถิ่น ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์จริง

๕) มีคณะกรรมการในการบริหารจัดการอย่างเป็นรูปธรรมโดยชุมชนมีส่วนร่วม

๖) ต้องแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงตั้งแต่ผลผลิต (Output) ผลลัพธ์ (Outcome) ผลกระทบ (Impact) ในเชิงสังคม และ/หรือเชิงเศรษฐศาสตร์ (เช่น สร้างรายได้เพิ่มขึ้นให้ประชาชนในพื้นที่เป้าหมาย) ที่เกิดขึ้นกับประเทศ ชุมชน สังคม หรือกลุ่มเป้าหมาย ภายหลังจากการนำองค์ความรู้ต่างๆ ไปใช้ประโยชน์ให้เห็นได้อย่างชัดเจน เช่น ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น (ดีขึ้นอย่างไร), มีรายได้เพิ่มขึ้น (เพิ่มขึ้นเท่าไร), มีอาชีพใหม่และ/หรืออาชีพเสริมของชุมชนที่อาชีพ อื่นๆ

๔. ลักษณะของข้อเสนอกิจกรรมที่เสนอขอรับทุน

๑) เป็นโครงการที่ต้องแสดงความชัดเจนตามกรอบการจัดการความรู้การวิจัยและถ่ายทอดเพื่อการใช้ประโยชน์เชิงชุมชน สังคม ตามข้อ ๒ และสอดคล้องกับขอบข่ายการให้ทุนในประเด็นที่เปิดรับ ข้อ ๓ ตามประกาศฉบับนี้ (ข้อเสนอกิจกรรมที่เป็นการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ (basic research) การวิจัยเชิงทดลอง (experimental research) วช. จะไม่พิจารณา)

๒) เป็นโครงการที่แสดงความชัดเจนในการสร้างกลไกการขับเคลื่อนและการมีส่วนร่วมในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์โดยชุมชนมีส่วนร่วม จะต้องเป็นการร่วมดำเนินการไปพร้อมกับนักวิจัยตั้งแต่เริ่มต้น เช่น ร่วมวิเคราะห์ความต้องการของพื้นที่ ร่วมวิเคราะห์ปัญหา ร่วมสรรหาองค์ความรู้ที่มาแก้ปัญหา/พัฒนา มีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ที่เหมาะสมกับพื้นที่ และร่วมดำเนินการให้เกิดความยั่งยืน โดยผู้เสนอโครงการต้องแสดงหลักฐานการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

๓) แสดงให้เห็นถึงการมีระบบการติดตามประเมินผลการนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ

๔) งบประมาณในการดำเนินงานไม่เกิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านบาทถ้วน) โดยต้องมีรายละเอียดค่าใช้จ่ายเป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลัง และระเบียบที่เกี่ยวข้อง และเหมาะสมกับการดำเนินงาน

๕) ระยะเวลาในการดำเนินงาน ๑๒ เดือน (นับจากวันทำสัญญา)

๖) ข้อเสนอหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของข้อเสนอนี้ต้องไม่อยู่ในข้อเสนอการวิจัย/กิจกรรมที่ได้รับทุนอุดหนุนจากแหล่งทุนอื่น

๕. สอบถามรายละเอียดการเสนอขอรับทุน

ผู้ประสานงาน : นายภราดร ชัยฤกษ์, นางสาววีรวัลย์ แก้วบุญชู

โทรศัพท์หมายเลข ๐ ๒๕๖๑ ๒๔๔๕ ต่อ ๕๑๕, ๕๑๗, ๕๑๘, ๕๑๙, ๕๒๔